

IV. SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY

SPOTKANIE NAUKOWE PRACOWNIKÓW KATEDR PRAWA KARNEGO UNIwersYTETU IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU I UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

W dniach 11 i 12 VI 1963 r. odbyło się w Poznaniu spotkanie naukowe zorganizowane przez Katedrę Prawa Karnego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w którym udział wzięli samodzielni i pomocniczy pracownicy naukowcy Katedry Prawa Karnego UMK w Toruniu oraz Katedry Prawa Karnego UAM w Poznaniu.

Na program spotkania złożyły się referaty wygłoszone przez dr Janinę Wojciechowską z UMK (*Socjologiczne aspekty Specjalnego Sądu Karnego w Toruniu*) i mgra Aleksandra Ratajczaka z UAM (*Problem stosowania sankcji karnych oraz ścigania z urzędu przestępstw o charakterze rodzinnym*) oraz dyskusja nad referatami.

W pierwszym dniu spotkania przewodniczył oraz dyskusją kierował prof. dr Tadeusz Cyprian (UAM), w drugim dniu — doc. dr Jerzy Śliwowski (UMK).

W dyskusji nad referatami, w trakcie której poruszono szereg interesujących problemów, głos zabierali: prof. dr T. Cyprian, doc. dr J. Śliwowski, doc. dr K. Daszkiewiczowa (UAM), doc. dr J. Radzicki (UAM), dr M. Dębski (UMK), mgr L. Tyszkiewicz (UAM), mgr B. Kunicka-Michalska (UMK), mgr A. Ratajczak (UAM).

W dniu 12 VI goście z Torunia zwiedzili Zakład Kryminalistyki UAM. Wyczerpujących wyjaśnień, między innymi na bardzo ciekawy temat kryminalistycznej ekspertyzy zapisu magnetofonowego, udzielali dr A. Szwarec i mgr M. Owoc.

Na zakończenie spotkania, jego uczestnicy postanowili kontynuować współpracę naukową między Katedrami w możliwie najbogatszych formach.

M. J. i A. T.

KONFERENCJA PAN W POZNANIU NA TEMAT WPŁYWU RYNKU NA PODAŻ PRODUKCJI ROLNEJ

Wielkość produkcji rolnej, a szczególnie jej część towarowa oraz struktura rodzajowa zależą w zasadniczej mierze od aktualnej polityki cen, od stopnia zaopatrzenia rolnictwa w artykuły produkcyjne i od stosowanego systemu skupu produkcji rolnej. Korzystne działanie wymienionych czynników decyduje o warunkach zaopatrzenia rynku wewnętrznego, a także o naszych możliwościach eksportu żywności.

Aktualność i ważność powyższej problematyki spowodowały zorganizowanie w dniach 13 i 14 V 1963 r. przez Sekcję Ekonomiki Obrotu Rolniczego Komitetu Ekonomiki Rolnictwa Wydziału V PAN kolejnej, IV konferencji naukowej. Uczestniczyło w niej szerokie grono naukowców reprezentujących większość ośrodków

naukowych w kraju oraz przedstawiciele praktyki gospodarczej. Otwierając konferencję przewodniczący sekcji prof. dr Zbigniew Zakrzewski, podkreślił, że taki skład uczestników sprzyja nie tylko owocnej wymianie poglądów, lecz również jest środkiem informacji o prowadzonych w różnych ośrodkach pracach, a tym samym przyczynia się do koordynacji badań.

Rozważania rozpoczęto od zagadnień kontraktacji produkcji rolnej (referat: doc. dr Henryk Chołaj, Katedra Ekonomii Politycznej SGPiS Warszawa i Instytut Ekonomii Rolnictwa — Warszawa, *Uwagi w sprawie modelu (systemu) kontraktacji produktów rolnych*). Kontraktacja stanowi ekspansywną formę skupu produktów rolnych zarówno w krajach socjalistycznych, jak i kapitalistycznych. Wynika to z faktu, iż wzmagający się interwencjonizm państwowy na rynku wykazuje niewystarczalność samego mechanizmu cen dla realizacji zadań stawianych przed rolnictwem. Konieczne jest sięgnięcie do zorganizowanych form kredytowania i organizacji zbytu. Podstawową funkcją kontraktacji jest mobilizacja podaży produktów rolnych. Wszystkie pozostałe funkcje mają charakter wtórny, w tym również kompensacja i wiązanie. System wiązany nie gwarantuje niestety wykorzystania otrzymanych środków zgodnie z ich przeznaczeniem, jak również nie zapewnia ich efektywności. Mankamenty te wskazują, że system wiązany jest złem koniecznym i przy pełnym, zaspokojeniu potrzeb rolników na środki produkcji, w warunkach zbudowanego socjalizmu nie byłby uzasadniony. Wbrew reprezentowanym przez niektórych autorów poglądom kontraktacja handlowa kojarzy politykę cen z elementami organizacyjno-produkcyjnymi. Kontraktacja jest aktualnie atrakcyjna dla rolnika, gdyż umożliwia nabycie określonej ilości środków produkcji. Gdy uda się zaspokoić wszystkie potrzeby produkcyjne rolnictwa, przestanie ona spełniać swą rolę.

Dla prowadzenia badań nad wpływem czynników rynkowych na produkcję rolną istotna jest znajomość zmian w rozmiarach i w strukturze pogłowia bydła. Istnieją próby zastosowania w tym celu ulepszonej metody bilansowej (doniesienie wstępne: prof. dr Stefan Schmidt, doc. dr Jan Pocięj, dr Jan Stęczkowski, WSR Kraków, *Próba wnikięcia w strukturę i rozwój pogłowia bydła rogatego*). Novum polega na wprowadzeniu do rachunku wielkości ubojów gospodarczych przez wykorzystanie ewidencji skupu skór bydłocych i cielęcych. Dodatkowo obserwacje te uzupełniane są wskaźnikami sezonowości i danymi o wahanii cen. Dotychczasowe badania przeprowadzone na przykładzie czterech województw wykazują duże zróżnicowanie jakościowe materiałów statystycznych, jednak po wyeliminowaniu nieścisłości przedstawiona metoda daje możliwość uzyskiwania precyzyjnych wyników, mogących być podstawą prognoz rozwoju hodowli.

Czołowe miejsce w produkcji zwierzęcej zajmuje hodowla trzody chlewnej. W interesie producentów rolnych i konsumentów leży zmiana struktury hodowli żywca rzeźnego (doniesienie: dr Sławomir Dyka, Instytut Przemysłu Mięsnego Warszawa, *Przewidywanie podaży bydła*). W ostatnich latach obserwuje się wzrost pogłowia bydła. Również podaż żywca bydłociego wzrasta systematycznie, zarówno na rynek zorganizowany, jak i niezorganizowany. Istotnym zagadnieniem jest racjonalna gospodarka cielętami. Możliwe jest wykorzystanie kontraktacji jako narzędzia wzrostu produkcji żywca. Jednym, z warunków prawidłowych prognoz jest ewidencja podaży bydła w krótkich okresach czasu. Obserwacją należy objąć również uboje gospodarcze.

Producenci rolni reagują inaczej na zmiany cen przy mięsnym kierunku produkcji, a inaczej przy kierunku mlecznym (referat: dr Stefan Felbur. Zakład

Nauk Ekonomicznych PAN — Warszawa, *Wpływ układu cen na produkcję mleka % mięsa bydłęcego*). Produkcja mleka cechuje się w przeciwieństwie do produkcji żywca stosunkowo wyższymi kosztami stałymi. Spadek cen mleka wywołuje u producentów dążność do intensywniejszego wykorzystania stada, a więc do zwiększenia produkcji. Obliczenia wykazują, że gdy relacja cen była korzystna dla producentów mleka, produkcja kształtowała się powyżej trendu i odwrotnie. Hodowcy bydła rzeźnego reagują wzrostem chowu bydła młodego na wzrost warunków opłacalności chowu mięsnego, przy pogarszaniu się rentowności chowu bydła mlecznego. Wynika z tego, że chów o kierunku mlecznym jest znacznie mniej wrażliwy na sygnały cenowe aniżeli hodowla bydła rzeźnego.

Zmiana preferencji państwa na rynku rolnym w kierunku przyspieszenia wzrostu produkcji roślinnej i przełamania stagnacji w hodowli bydła spowodowała zrozumiałe osłabienie tempa przyrostu pogłowia trzody (referat: dr Maciej Perczyński, Katedra Ekonomii Politycznej SGPiS — Warszawa, *Rozwój chowu trzody chlewnej na tle zmian ekonomicznych warunków produkcji w latach 1955—1961*). Preferowanie produkcji bydłowej i roślinnej wyrażało się względnym obniżeniem średnioważonych cen skupu trzody. Z długookresową tendencją zmian relacji cen skorelowane były w pełni tendencje zmian w chowie trzody. Długotrwałe zmiany w układzie cen stwarzają warunki dostosowywania się struktury produkcji do opłacalności przyrostów, produkcji i odwrotnie. Obserwacja warunków ekonomicznych rozwoju hodowli trzody wykazuje, że bezpośrednim impulsem odchylenia od długofalowej tendencji rozwojowej pogłowia trzody były przede wszystkim zmiany zasobów paszowych, szczególnie ziemniaków. Na tym tle można podać w wątpliwość tezę o cykliczności hodowli trzody jako samodzielnego czynnika kształtującego jej dynamikę.

Głównym czynnikiem determinującym rozwój hodowli trzody jest obszar uprawy ziemniaków, co można również wyrazić odwrotnie (referat: dr Augustyn Woś Katedra Ekonomii Politycznej SGPiS — Warszawa, *Współzależność między zmianami pogłowia trzody chlewnej a uprawą ziemniaków w Polsce w latach 1953—1961*). Pośrednio oznacza to, że cena ziemniaków nie odgrywa decydującej roli w podejmowaniu decyzji produkcyjnych. Decydujący zatem wpływ na uprawę ziemniaków mają realne ceny trzody chlewnej. Dowodzą tego związki korelacyjne między uprawą ziemniaków a pogłowiem trzody. Ceny żywca bowiem regulując pogłowie trzody oddziałują na rozmiar produkcji ziemniaków, dla których trzoda jest produktem końcowym.

Wagę badań regionalnych wykazują prace podjęte na terenie województwa opolskiego, w którym obsada bydłem i trzodą należy do najwyższych w kraju (doniesienie: dr Józef Góralczyk, Instytut Śląski w Opolu, *Z badań nad obsadą inwentarzem żywym w gospodarstwach chłopskich województwa opolskiego*). Od roku 1956 obserwuje się stagnację w rozwoju hodowli. Przyczyną jest zmniejszanie się stanu pogłowia w okolicach ośrodków przemysłowych i uprzemysławianych co jest wynikiem rozdrabniania gospodarstw. Wyniki badań wykazują brak związku między zmianami w strukturze użytkowania gruntów a zmianami w stanie pogłowia. Struktura zasiewów reaguje natomiast silnie na warunki rynkowe. Zmiany więc w ilości pogłowia wiążą się z lepszym lub gorszym wykorzystywaniem powierzchni upraw paszowych. Czynnikiem hamującym rozwój hodowli jest deficyt rąk do pracy.

Przedstawione referaty i dyskusja, w której wzięło udział ponad 20 osób, wskazały że reakcja producentów rolnych na zmiany cen potwierdza zdolność rolnictwa do podwyższenia produkcji zgodnie z potrzebami. Wykazano, że w miarę

nasilenia się ingerencji państwa w gospodarkę rolną istnieje potrzeba wyraźnego określenia, o jakie sposoby ingerencji chodzi, by uniknąć popełnianych w przeszłości błędów. Niezależnie jednak od kwestii dyskusyjnych nie ulega wątpliwości, że dokonana wymiana poglądów zapewnia materiał do bezpośrednich przemyśleń praktycznych. Wiele postawionych tez może być pomocą w celowym kierowaniu procesami gospodarczymi na rynku rolniczym. Na tym między innymi polega użyteczność takich jak przedstawione spotkań przedstawicieli praktyki i nauki.

Ryszard Galecki

ROZPRAWY DOKTORSKIE NA WYDZIALE PRAWA UAM W POZNANIU
W OKRESIE OD 1 IX DO 31 X 1963 R.
II NA WYDZIALE OGÓLNO-EKONOMICZNYM WSE W POZNANIU
W OKRESIE OD 18 V DO 30 VI 1963 R.

1. Mgr Tadeusz Nowak, ur. 3 I 1929 r. w Gnieźnie, studiował w latach 1948—1952 na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Dowód z opinii biegłego w polskim procesie karnym*. Promotor: prof. dr Jan Haber (Poznań); recenzenci: prof. dr Mieczysław Siewierski (Łódź) i prof. dr Edmund Wengerek (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 22 X 1963 r.

2. Mgr Andrzej Wąsiewicz, ur. 3 I 1934 r. w Poznaniu, studiował w latach 1954—1958 na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Powstanie, istota i zniesienie współwłasności*. Promotor: prof. dr Zygmunt Nowakowski (Poznań), recenzenci: doc. dr Zbigniew Radwański (Poznań) i prof. dr Witold Warkałło (Warszawa). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 22 X 1963 r.

3. Mgr Zbigniew Mika, ur. 4 X 1907 r. w Tarnobrzegu, studiował w latach 1925—1929 na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Dochodzenie wobec kolei rozczeń na drodze postępowania administracyjnego*. Promotor: prof. dr Józef Górski (Poznań); recenzenci: prof. dr Edmund Wengerek (Poznań) i doc. dr Władysław Górski (Szczecin). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 19 XI 1963 r.

4. Mgr Marcei Podlaszewski, ur. 9 IV 1926 r. w Starogardzie Gdańskim, studiował w latach 1948—1952 na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Ustrój polityczny wolnego Miasta Gdańska w latach 1920—1933*. Promotor: prof. dr Marian Pospieszalski (Poznań); recenzenci: prof. dr Kazimierz Biskupski (Toruń) i prof. dr Marian Zimmermann (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 19 XI 1963 r.

5. Mgr Jerzy Wisłocki, ur. 6 X 1928 r. w Rzeszowie, studiował w latach 1948—1952 na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Organizacja prawna poznańskiego rzemiosła w XVI i XVII w.* Promotor: prof. dr Zdzisław Kaczmarczyk; recenzenci: prof. dr Władysław Rusiński (Poznań) i prof. dr Jan Wąsicki (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 19 XI 1963 r.

6. Mgr Zbigniew Skałuba, ur. 16 VII 1923r. w Stanisławowie, studiował

w latach 1946—1949 w Akademii Handlowej w Poznaniu i w latach 1953—1954 w Szkole Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy pt. *Zaopatrzenie wsi w materiały budowlane*. Promotor: prof. dr Zbigniew Zakrzewski; recenzenci: doc dr Henryk Skrobisz i doc. dr Edward Wiszniewski. Uchwała Rady Wydziału Ogólno-Ekonomicznego z dnia 18 V 1963 r.

7. Mgr Jerzy Turski, ur. 27 XI 1924 r. w Poznaniu, studiował w latach 1947—1950 w Akademii Handlowej w Poznaniu, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy pt. *Rynek krochmalu ziemniaczanego*. Promotor: prof. dr Zbigniew Zakrzewski; recenzenci: doc. dr Jerzy Dietl, doc. dr Tadeusz Puchalski i doc. dr Kazimierz Sokołowski. Uchwała Rady Wydziału Ogólno-Ekonomicznego z dnia 13 V 1963 r.

8. Mgr Józef Wątorski, ur. 17 III 1930 r. w Krakowie, studiował w latach 1949—1954 na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Krakowie, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy pt. *Popyt konsumpcyjny na warzywa i owoce w m. Szczecinie*. Promotor: prof. dr Zbigniew Zakrzewski; recenzenci: prof. dr Eugeniusz Garbacik, doc. dr Władysław Czaykowski i doc. dr Zbigniew Pawłowski. Uchwała Rady Wydziału Ogólno-Ekonomicznego z dnia 12 VI 1963 r.

9. Mgr inż. Mieczysław Lesz, ur. 20 III 1911 r. we Lwowie, studiował w latach 1930—1934 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy pt. *Programowanie i optymalizacja planu centralnego*. Promotor: prof. dr Seweryn Kruszczyński; recenzenci: prof. dr Wiesław Sadowski i prof. dr Zbigniew Zakrzewski. Uchwała Rady Wydziału Ogólno-Ekonomicznego z dnia 28 VI 1963 r.

10. Mgr Alfons Mykaj, ur. 26 VII 1921 r. w Wyrzysku, studiował w latach 1945—1949 na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy pt. *Podział funduszu zakładowego w zakładach przemysłowych woj. bydgoskiego*. Promotor: prof. dr Stanisław Waszak; recenzenci: prof. dr Kazimierz Romaniuk i doc. dr Józef Zajda. Uchwała Wydziału Ogólno-Ekonomicznego z dnia 28 VI 1963 r.

A. M. i S. B.